Liikenneturvallisuusvaikutukset

TransDigi-webinaari 1.12.2021

Anne Silla, Fanny Malin,
Henri Sintonen, Satu Innamaa
VTT

Ylätason tutkimuskysymys

Millainen vaikutus kolmostason automaattiajofunktioilla on liikenneturvallisuuteen?

Tulosten skaalaaminen EU27+3 -tasolle

Vaikutukset eri vakavuuksisten onnettomuuksien lukumäärään

Liikenneturvallisuusvaikutusten arviointi – Lähtöaineisto

Kenttäkokeet

- Ajetut kilometrit vastaavat vain pientä osaa Euroopan tieliikenteestä
  - Kenttäkokeet: 0,2 miljoonaa km
  - Vuosittainen henkilöautojen ajosuorite Euroopan moottoriteillä on yli 643 000 miljoonaa km
- Kenttäkokeiden aikana ei tapahtunut yhtään onnettomuutta!
- Lisämenetelmiä tarvitaan liikenneturvallisuusvaikutusten arvioimiseksi
  - ➢ Liikenneturvallisuussimuloinnit

Liikenneturvallisuussimuloinnit

- Tavoitteena arvioida sekä positiivisiä että negatiivisia vaikutuksia
- Yli 150 000 simulaatiota kolmella eri menetelmällä kattaen ajotapahtumia sekä moottoritie- että taajamaympäristöissä
  - Nykytila vs. automaattiajofunktioiden eri levinneisyysasteet (5 %, 10 % ja 30 %)
  - Osa simulointimenetelmistä kattoi ympäröivän liikenteen ja osa keskittyi pelkästään yksittäiseen onnettomuuteen ja sen potentiaaliseen estämiseen
  - Huomioitiin eri liikennetilanteita ja -ympäristöjä (varioitiin esim. kaistojen lukumääriä, liikennemääriä sekä nopeusrajoituksia)

➢ Lähtöaineisto liikenneturvallisuusvaikutusten määrittämisessä

Evaluation

Tutkimusmenetelmä

Turvallisuusvaikutusten arviointi

- Potentiaalisesti estettävissä olevien onnettomuuksien määrittäminen
- Turvallisuusvaikutusten arviointi simuloiduille ajotapahtumille
    - Tämän hetken onnettomuudet (moottoritiet & taajamat)
    - Uudet onnettomuudet (moottoritiet)
- Turvallisuusvaikutusten arviointi simuloimattomille onnettomuustyypeille
  - Vaikutukset arvioitiin automaattiajofunktioiden toimintaan liittyvien oletusten ja onnettomuustilastojen perusteella
  - Oletukset yhdessä autonvalmistajien kanssa
- Muiden liikenneturvallisuuteen vaikuttavien muutosten tunnistaminen

Potentiaalisesti estettävissä olevien onnettomuuksien määrittäminen

- Kohdeonnettomuuksien tunnistaminen (automaattiajofunktion toiminta-alueen sisällä)
  - ➢ Potentiaalisesti estettävissä automaattiajofunktioiden käytöllä
- Liikenneonnettomuustiedot **EU:n laajuista CARE tietokannasta** (EU27+3)
  - Sisältää suurimman osan tarvittavista muuttujista
  - Haaste: puuttuvat tiedot (not completed, ‘unknown’ tai ‘not specified’)
  - Puuttuvien tietojen täydentäminen:
    - Raportoitujen arvojen jakauman käyttäminen puuttuville tiedoille
    - Tietojen täydentäminen kansallisten tilastojen ja onnettomuustutkintatietojen perusteella
    - EU keskiarvojen käyttö

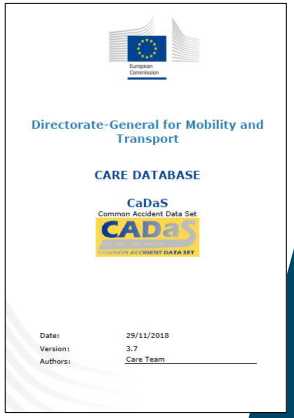
European Commission

Directorate-General for Mobility and Transport

CARE DATABASE

CaDaS
Common Accident Data Set

Date: 29/11/2018
Version: 3.7
Authors: Care Team

Vaikutusten arviointi simulointitulosten perusteella

Euroopan tasolle skaalatut liikenneturvallisuusvaikutukset laskettiin automaattiajofunktioittain **erikseen jokaiselle vakavuudelle (*i*)** (kuolemaan, vakavaan tai lievään loukkaantumiseen johtaneet onnettomuudet) **ja levinneisyysasteelle (*p*)**

$$Impact_{i,p} = \sum_j \left(T_{total,j} \cdot \Delta f_{j,p} \cdot \Delta I_{total,j,p} \cdot \frac{A_{i,AT}}{A_{total,AT}} \cdot \Delta i_{i,j,p} \right) - \sum_j T_{i,j}$$

$T_{total,j}$ = Number of target accidents (injury accidents of all severities: slight, serious, fatal) for driving scenario *j*

$\Delta f_{j,p}$ = Change in the frequency of driving scenario *j* for penetration rate *p*

$\Delta I_{total,j,p}$ = Change in total injury accident risk for driving scenario *j* for penetration rate *p*

$A_{i,AT}$ = Number of accident severity *i* for target accidents of type AT linked to driving scenario *j*

$A_{total,AT}$ = Number of all injury accidents in total for target accidents of type AT linked to driving scenario *j*

$\Delta i_{i,j,p}$ = Change in share of accidents of severity *i* for driving scenario *j* for penetration rate *p*

$T_{i,j}$ = Number of target accidents with severity *i* for driving scenario *j*

Vaikutusten arviointi simulointitulosten perusteella

Eri olosuhteissa ajetut ajokilometrit

Muutos ajotapahtumien yleisyydessä

Muutos onnettomuusriskissä

Muutos onnettomuuksien vakavuudessa

$$Impact_{i,p} = \sum_j \left(T_{total,j} \cdot \Delta f_{j,p} \cdot \Delta I_{total,j,p} \cdot \frac{A_{i,AT}}{A_{total,AT}} \cdot \Delta i_{i,j,p} \right) - \sum_j T_{i,j}$$

Kohdeonnettomuudet (lähteenä CARE tietokanta)

Simuloitujen ajotapahtumien ja onnettomuustyyppien kohdistaminen

Tietojen täydentäminen kansallisten tilastojen ja onnettomuustutkintatietojen perusteella

Muiden liikenneturvallisuuteen vaikuttavien muutosten tunnistaminen

Mekanismit		Tärkeys	Lähtöaineisto
1	Ajotehtävän, ajokäyttäytymisen tai matkakokemuksen välittömät vaikutukset	Kyllä	• Simulointitulokset ja simuloimattomille relevanteille ajotapahtumille tehdyt oletukset vaikutuksista • Hallinnan siirtymiseen liittyvät simulointitulokset • Kirjallisuus
2	Fyysisen tai digitaalisen infrastruktuurin välittömät vaikutukset	Kyllä	• Verkottuminen ei relevantti • Infrastruktuurin vaikutukset oleellisia, huomioitu osana simulointeja
3	Välilliset muutokset käyttäjän käyttäytymiseen	Kyllä	• Kirjallisuus
4	Välilliset muutokset ei-käyttäjän käyttäytymiseen	Kyllä	• Kirjallisuus
5	Muutokset käyttäjän ja ei-käyttäjän vuorovaikutukseen	Kyllä	• Simulointitulokset • Kirjallisuus
6	Muutokset tienkäyttäjän altistuksessa	Kyllä	Liikkumisvaikutusten arvionnin tulokset
7	Muutokset kulkumuodon valinnassa	Kyllä	Liikkumisvaikutusten arvioinnin tulokset
8	Muutokset reitinvalinnassa	Kyllä	Liikkumisvaikutusten arvioinnin tulokset
9	Muutokset onnettomuuksien seurauksissa	Ei	Ei arvioitu, koska oletetaan yhtäläiset fyysiset ominaisuudet (*vehicle design*)

Evaluation

Tulokset

Kohdeonnettomuudet EU27+3 (2018)

Onnettomuuksien vakavuus	Moottoritiet		Taajamat		Henkilövahinkoon johtaneet onnettomuudet
	Kohde-onnettomuudet toiminta-alueella	Yht.	Kohde-onnettomuudet toiminta-alueella	Yht.	
Kuolemaan joht.	982	1 874	4 368	9 298	23 778
Vakavaan louk. johtaneet	6 327	10 976	67 547	124 680	206 263
Lievään louk. johtaneet	37 898	55 138	370 168	609 575	868 523
Yht.	**45 207**	**67 988**	**442 083**	**743 553**	**1 098 564**

Liikenneturvallisuusvaikutukset EU27+3 (moottoritiet + taajamat)

Levinneisyysaste	Arvio vuosittain estettävien tieliikenneonnettomuuksien lukumäärästä		
	Kuolemaan johtaneet	Vakavasti loukkaantuneita	Lievästi loukkaantuneita
Moottoritiet			
5 %	37	253	1 604
10 %	78	555	3 492
30 %	246	1 665	10 467
Taajamat			
5 %	188	2 805	14 730
10 %	377	5 611	29 459
30 %	1 130	16 833	88 377

Liikenneturvallisuusvaikutukset levinneisyysasteen mukaan (EU27+3) – Kuolemaan johtaneet onnettomuudet

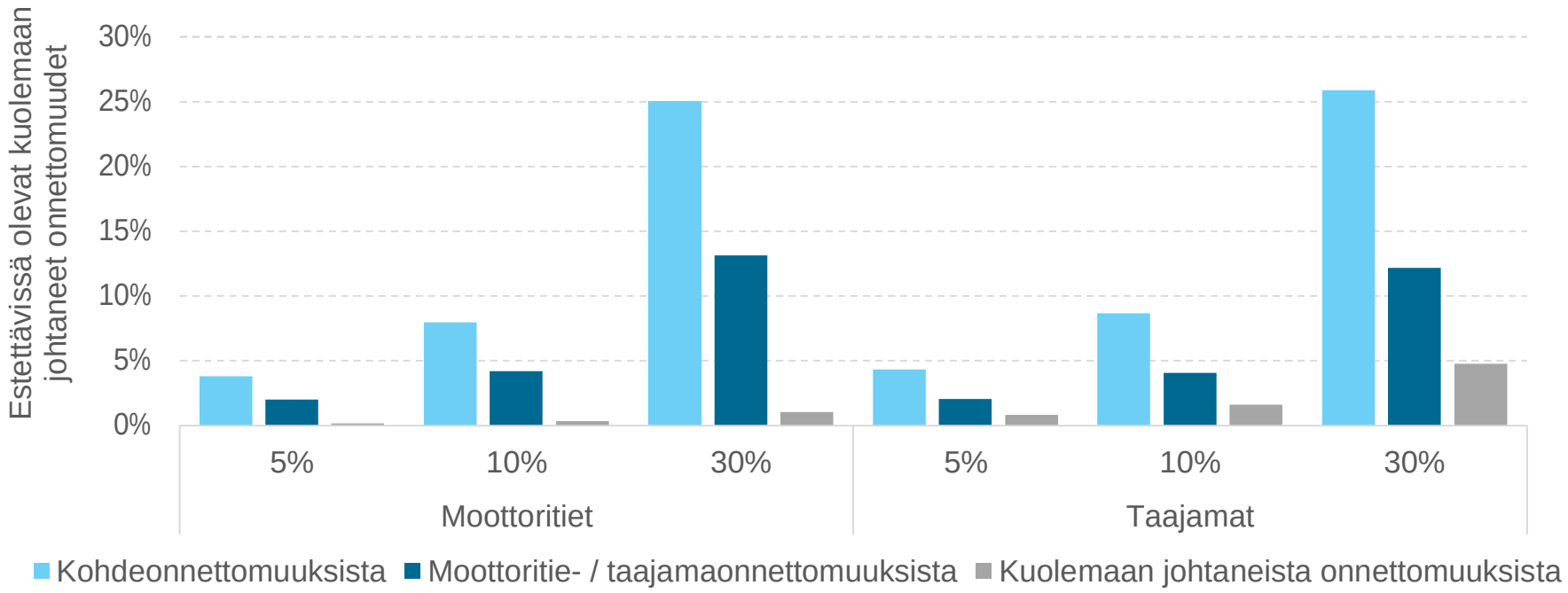

Liikenneturvallisuusvaikutukset levinneisyysasteen mukaan (EU27+3) – Onnettomuudet joissa vakavia tai lieviä loukkaantumisia

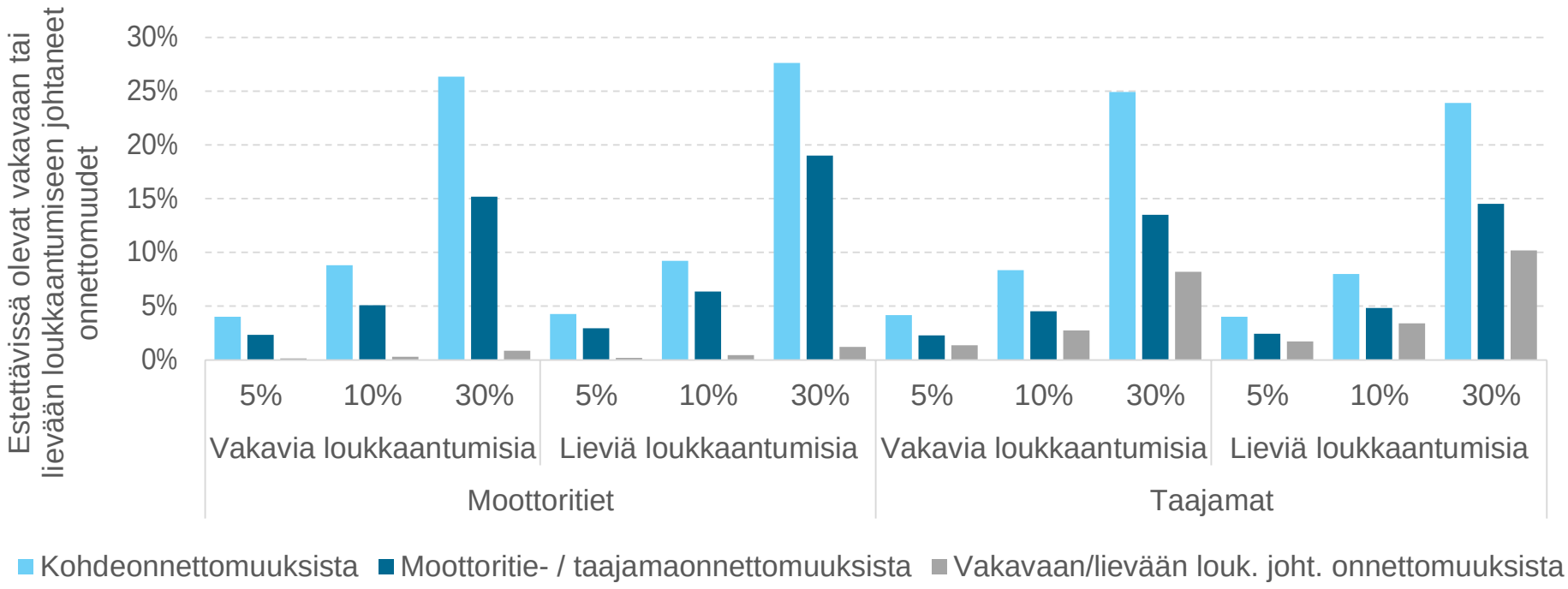

Liikenneturvallisuusvaikutukset mekanismeittain

Positiivinen: Onnettomuudet vähenevät
Negatiivinen: Onnettomuudet lisääntyvät

	Mekanismi	Arvioitu vaikutus	Suunta	Vaikutuksen suuruus
Suorat vaikutukset	Ajotehtävän, ajokäyttäytymisen tai matkakokemuksen välittömät vaikutukset	Onnettomuuksien lukumäärä vähenee; Haasteina väsymys, muuhun kuin ajotehtävään keskittyminen, huonompi tilannetietoisuus	Positiivinen	Keskisuuri
	Fyysisen tai digitaalisen infrastruktuurin välittömät vaikutukset	Infran vaikutukset huomioitiin simuloinneissa	–	–
Epäsuorat vaikutukset	Välilliset muutokset käyttäjän käyttäytymiseen	Ajotaitojen heikkeneminen ja kuljettajan ajosuorituksen huononeminen	Negatiivinen	Pieni
	Välilliset muutokset ei-käyttäjän käyttäytymiseen	Tasaisempi nopeus ja tasaisemmat kiihdytykset; pienemmät nopeuserot autojen välillä	Positiivinen	Pieni
	Muutokset käyttäjän ja ei-käyttäjän vuorovaikutukseen	Huomioitiin suurelta osin simuloinneissa	–	–
	Muutokset tienkäyttäjän altistuksessa	Henkilöauto km oletetaan kasvavan	Negatiivinen	Keskisuuri
	Muutokset kulkumuodon valinnassa	Henkilöauton käyttö todennäköisesti lisääntyy	Negatiivinen	Keskisuuri
	Muutokset reitinvalinnassa	Suositaan toiminta-alueen sisäisiä reittejä, kuten moottoriteitä	Positiivinen	Keskisuuri
	Muutokset onnettomuuksien seurauksissa	Ei oletettu vaikutuksia	–	–

Johtopäätökset

- Automaattiajofunktioiden arvioitiin vähentävän henkilövahinkoon johtavien liikenneonnettomuuksien lukumäärää
- Vähenemän arvioitiin olevan suurempi taajama-alueen automaattiajofunktiolla
- Kolmostason automaation arvioidaan tuovan mukanaan vain muutamia uusia liikenneonnettomuuksia vuosittain
- Positiivisia ja negatiivisia epäsuoria liikenneturvallisuusvaikutuksia kuten:
  - Automaattiajamisen sensorien mahdollistamat paremmat kuljettajien tukijärjestelmät manuaalisen ajon aikana (positiivista)
  - Henkilöautokilometrien kasvu ja ihmisten siirtyminen muista kulkutavoista käyttämään henkilöautoa (negatiivinen)

Thank you for your kind attention.

This project has received funding from the European Union's Horizon 2020 research and innovation programme under grant agreement No 723051.